

M. AKİF HAMZAÇEBİ TRABZON MİLLETVEKİLİ

Kişi başına düşen milli geliri (gayri safi yurt içi hasılası) 1.500 ABD Dolarının altındaki illere vergi ve sigorta primi teşviki ile enerji desteği verilmesi konusundaki Hükümet tasarısı 21 Ocak 2004 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edildi.

Tasarının komisyon görüşmeleri sırasında ileri sürdüğüm görüşler ve eleştiriler şöyledir:

1. Tasarı kapsamına 36 il girmektedir. 1998 yılında yürürlüğe giren 4325 sayılı kanun ise 22 ili kapsamına alıyordu. Tasarının kapsama girecek illerin belirlenmesi açısından sadece 1.500 ABD Doları kriterini alması yanlıştır. Bu durumda geliri 1.500 dolardan sadece birkaç dolar düşük olan iller kapsama girebilirken, birkaç dolar yüksek olan iller kapsam dışında kalabilmektedir. Örneğin Trabzon sadece 6 dolarlık bir fazlalıkla kapsama girememektedir.

Eski kanunda bile kişi başına gelir tek bir ölçü olarak alınmamış, bunun yanında sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi de alınmıştır. Asıl dikkate alınması gereken tek bir yılın geliri olmayıp son beş veya on yılın milli gelir ortalaması, veya milli gelir artışında gösterilen performans yanında o ilin gelirinde sanayi sektörünün payı, işsizlik oranı, sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi gibi ölçüler olmalıdır. Bunun yanında o ilin ulaşım olanakları, iç ve dış pazarlara ve dağıtım kanallarına yakınlığı da önemlidir. Tasarı bütün bunları dikkate almamıştır.

2. Tasarı 36 ilin tamamı için aynı teşvikleri getirmiştir. Oysa en azından illeri iki gruba ayırıp her iki grup farklı teşvik oranları belirlense daha doğru olurdu. Bu durumda yatırımlar daha çok batıdaki illere kayacaktır.
3. Süre çok kısadır. 2007 yılı sonuna kadar geçerli olacak teşvikler süre yönünden yatırımcıların büyük illerdeki yatırımlarını teşvik kapsamındaki illere kaydırması için yeterli ölçüde cazip değildir.
4. Kamu kurumlarının harcamaları nedeniyle bazı illerin geliri 1.500 doların üzerinde olabilmektedir. Sadece kişi başına gelirin ölçü alınması bu açıdan da doğru değildir.

Tarafımdan verilen Trabzon ve benzeri illerin de teşvik kapsamına girmesini sağlayacak "liman, havaalanı, üniversite ve yatırımcı kuruluşların bölge kuruluşlarından en az üçünün yer aldığı illerde 1.500 ABD doları sınırı yüzde 10 fazlasıyla uygulanır" şeklindeki önerge ise CHP'li üyelerin olumlu oylarına rağmen kabul edilmemiştir.

Tasarının Genel Kurul görüşmeleri sırasında da aynı görüşler tekrar dile getirilecektir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.